

Використання Інтернет-технологій під час президентських виборів 2004 року

Віталій Терещук,
кандидат політичних наук,
доцент кафедри міжнародної інформації
Університету економіки та права „КРОК”

З розвитком світової інформаційної інфраструктури у спеціалістів з паблік рілейшнз з'являється дедалі більше інструментів впливу на громадську думку. Інтернет дозволяє ефективно та економічно розв'язувати багато проблем за допомогою електронної пошти, створення та підтримки власного веб-сайту тощо. Простота і зручність зворотного зв'язку дає можливість швидко та оперативно вносити зміни в тактику і стратегію PR-заходів. Нині можна говорити вже про появу нової PR-технології, абсолютно нової галузі професійної PR-діяльності, яка одержала назву електронний паблік рілейшнз (електронний PR, e-PR), під яким розуміють використання інформаційно-комунікаційних технологій мережі Інтернет у практиці зв'язків з громадськістю. Автор ставить за мету з'ясування ролі засобів електронного PR під час президентських виборів в Україні 2004 року. Хронологічні межі дослідження: жовтень 2004 — січень 2005 року.

Передвиборча кампанія це, за своєю суттю, інформаційно-комунікаційний процес, важливими суб'єктами якого є засоби масової інформації. Враховуючи навальне поширення Інтернет-технологій, можна говорити, що Інтернет стає невід'ємною частиною медіа-простору. Він, звичайно, відрізняється від традиційних засобів масової комунікації своїми особливостями. Зокрема, його непросто контролювати урядам чи фінансовим структурам. І ця особливість яскраво проявилась під час президентських виборів в Україні 2004 року, коли в умовах майже тотальної агітації за провладного кандидата у президенти В. Януковича Інтернет для багатьох громадян став чи не єдиним джерелом альтернативної інформації [1].

Цю тезу можна підтвердити швидким зростанням кількості користувачів Інтернету в Україні під час президентських виборів. Так,

у листопаді 2004 року масштаб української Інтернет-аудиторії, який визначається за кількістю унікальних користувачів, які протягом місяця хоча б одного разу відвідували Мережу, збільшився, порівняно з жовтнем, на 39,6 %-- до 5 млн. 566 тис. 897 осіб [2; 3]. За даними bigmir.net, аудиторія Uanet за перший тиждень листопада склала 1 млн. 593,305 тис. осіб, за другий — 1 млн. 537,001 тис., за третій — 1 млн. 630,133 тис., за четвертий — 2 млн. 016,1 тис. осіб. У наступні місяці ця тенденція зберігалася [4; 5]. І це при тому, що 2004 року лише близько 10 % українських сімей мали домашні комп'ютери. Для порівняння: у Західній Європі — 50 - 60 %, у Східній — 20 - 30 % [6].

Враховуючи кардинальні зміни, які відбулись в інформаційному просторі України під час „помаранчевої революції”, а також перемогу В. Ющенка на президентських виборах попри інформаційну війну, яка активно велася проти нього, його інформаційну кампанію можна вважати успішною. Як відзначають фахівці Центру ім. О. Разумкова Ю. Якименко та І. Жданов, про ефективність інформаційної кампанії В. Ющенка свідчить не лише її результат, а й істотна перевага в Інтернет-просторі, де не існувало обмежень, і кампанія справді мала конкурентний характер. Як свідчать опитування користувачів Інтернету, переважна більшість їх підтримувала В. Ющенка. Під час „помаранчевої революції” відвідування Інтернету зросло в десятки разів. Саме в цей час найвпливовіші опозиційні сайти стали реальними засобами формування громадської думки [7].

Для аналізу використання провідними кандидатами у Президенти України мережі Інтернет ми обрали такі напрями: огляд сайтів, створених для проведення інформаційних кампаній; оцінка рейтингу запитів у пошуковій системі щодо обох кандидатів; використання доменних імен; згадуваність кандидатів у президентів в новинних повідомленнях; визначення веб-ресурсів, до яких окремими провайдерами надавався безплатний доступ.

Огляд сайтів

Всі сайти, які можна віднести до тих, що безпосередньо стосувалися передвиборчих перегонів і використовувались як засіб агітації за того чи іншого кандидата в президенти, за інформаційним спрямуванням можна поділити на категорії: сайти „за В. Ющенка”; сайти „проти В. Ющенка”; сайти „за В. Януковича”; сайти „проти В. Януковича”; нейтральні сайти, створені спеціально для висвітлення перебігу президентських виборів. Звичайно, цей поділ умовний, позаяк часто певний сайт можна віднести до двох категорій одночасно (наприклад, сайт „за В. Ющенка” та „проти В. Януковича”). Тому при поділі будемо зважати на основне інформаційне спрямування того чи іншого веб-сайту.

Крім того, ми свідомо лишили за межами розгляду веб-сайти інших кандидатів у президенти, враховуючи, що основна боротьба точилася саме між провладним кандидатом В. Януковичем та опозиційним кандидатом

В. Ющенком.

Сайти „за В. Юценка”

В першу чергу, звичайно, треба відзначити веб-сайт „Так!” (www.razom.org.ua), який під час виборів був офіційним веб-представництвом кандидата у Президента України В. Юценка. Слід відзначити вдалий дизайн сайту з використанням помаранчевої кольорової гами та інтерактивних елементів. Головна його сторінка містила постійно оновлювану стрічку новин з доступом до архіву новинних повідомлень та можливістю пошуку, а також посилання на розділи сайту та інші мовні версії.

Розділи сайту: „Ющенко” (біографія кандидата в Президенти, виборча програма, фотоальбом); „Агітка” (агітаційні матеріали); „Добровольцям” (інформаційні матеріали для добровольців); „Аудіо та відео” (аудіо та відеоматеріали — виступи, промови тощо); „Зворотній зв’язок” (контактна інформація); „Соціологія” (дані соціологічних досліджень щодо електоральних настроїв); „Мас-медіа” (огляд публікацій представників „Нашої України” у ЗМІ); „Тур” (опис передвиборчого туру В. Юценка та представників його команди); „Укази Юценка” (проекти президентських указів, які мають бути підписані після обрання В. Юценка на посаду президента); „Фотоальбом”; „За чесні вибори” (відомості про діяльність „Нашої України” з забезпечення чесності та прозорості виборчої кампанії); „Ні провокаціям!” (інформаційні матеріали про провокації проти В. Юценка та представників його команди). Мовні версії — українська, російська, англійська.

Крім того, в межах цього проекту було створено Інтернет-видання „Без цензури” (gazeta.razom.org.ua), яке є Інтернет-версією однойменного друкованого видання, але з використанням можливостей, які надає Інтернет, а саме: постійно оновлювана стрічка новин, доступ до архіву випусків, пошук. Були такі розділи: „Колонка лідера”, „Інтерв’ю”, „Барикада”, „Політика”, „Економіка”, „Суспільство”, „Світ”, „Право”, „Регіони”, „InfoПростір”, „Культура”, „Наша Україна”. Мовні версії — українська і російська.

Іншим веб-сайтом з цієї категорії був **Персональний сайт В. Юценка** (www.yuschenko.com.ua). Це досить потужний інформаційний ресурс з професійним дизайном, присвячений не лише В. Юценку, але й його захопленням, цікавим новинам культурного життя України тощо, що, в принципі, відповідає позиціонуванню цього сайту як персональної сторінки.

Варто відзначити різні варіанти зворотного зв’язку: надсилання електронних листів В. Юценку, редакції сайту, веб-редактору сайту, у Громадську приймальню, а також можливість передплати на розсилання новинних повідомлень з сайту.

Головна сторінка містила постійно оновлювану стрічку новин з доступом до архіву повідомлень. Мовні версії — українська, російська,

англійська.

До категорії офіційних веб-сайтів можна віднести і сайт **Коаліції молоді „Наша Україна”** (www.nashamolod.com.ua). Його розділи: „Хто ми”, „Новини”, „Аналітика”, „Студентська хвиля”, „Галерея”, „Форум”.

На підтримку В. Ющенка працювало **Інтернет-видання „Рух-прес”** (www.rukhpress-center.kiev.ua). Слід відзначити, що на сторінках цього видання у великій кількості подавалися й матеріали проти В. Януковича.

Крім того, до даної категорії сайтів можна віднести такі: **„Чиста Україна”** (www.chysto.com) — сайт громадянського руху молоді за право на гідне життя, свободу і добробут у своїй Батьківщині. Окрім відомостей про діяльність руху, сайт містить он-лайн видання „Чиста газета”, флеш-гру „Попади яйцем в Я.! Очисти Україну!” флеш-мультфільми про вибори в Україні, плакати, малюнки анти-Я., у тому числі пародії на плакати „Тому що”. З квітня 2007 року не оновлюється.

„ПОРА - громадянська кампанія” (pora.org.ua) — Інтернет-портал громадської організації „Пора”. Являє собою досить потужний інформаційний ресурс з постійно оновлюваною стрічкою новин. Розділи: „Новини”, „Пожертвуй копійку”, „Маніфест”, „Наші принципи”, „Заяви, звернення...”, „Добровольцям”, „Агітматеріали”, „Газети”, „Форум”, „Фотоальбом”, „Футболки”, „e-mail”, „Карта репресій”, „а-фішка Київ”, „Громадська приймальня”, „Приєднуйся!!!”, „РЕЗОЛЮЦІЯ представників творчої молоді”, „Автопробіг Поїзд дружби”. Діє й дотепер. Ця ж громадська організація створила ще один Інтернет-проект — „ПОРА!” (www.kuchmizm.info), новинний ресурс, що містить багато інформаційних та фото матеріалів. Нині не діє.

„Виктор Ющенко - народный президент Украины” (www.yuschenko2004.narod.ru) — сайт, створений севастопольськими прихильниками В. Ющенка; містить інформацію про нього, його біографію, програму, його ставлення до росіян і Росії. Діє дотепер, але не оновлюється.

Сайти „проти В. Ющенка”

„Комитет избирателей Донбасса” (zadonbass.org) — веб-сайт Донецької обласної громадської організації „Донецький обласний комітет виборців Донбасу”. Являє собою Інтернет-видання. Під час виборів друкувало критичні статті проти В. Ющенка. Розділи: „Передовица”, „Цитата дня”, „Аналітика”, „Скандалы”, „Информбанк”, „Банк данных „Политика”, „На злобу дня”, „Рейтинги”, „Экономика”, „СМИ-дайджест”, „О нас”. Має часто оновлювану стрічку новин. Мова — лише російська. Діє й дотепер.

„Неделя /Украинский политикум” (www.temnik.com.ua). Інтернет-проект, створений перед президентськими виборами. Мав яскраво виражений антиющенківський характер. Інформаційні матеріали — винятково на підтримку В. Януковича. Мови — російська, українська.

Віталій Терещук

Нині тимчасово не діє.

В рамках проекту було створено підпроекти: **Мавзолей Ющенко** (mavzoley.temnik.com.ua) — матеріали антиющенківського характеру; **Факт Ю** (fakt.temnik.com.ua) — біографія В. Ющенка; „**Ющенко: история болезни**” (kniga.temnik.com.ua) — відомості про хворобу В. Ющенка, головна думка — вся історія з отруєнням є сфальшованою. Сайт містить книгу про життєвий шлях В. Ющенка.

Після президентських виборів „Украинский политикум” разом з усіма підпроектами припинив існування.

„Украинская газета” (www.ukr.ru) — антиющенківське Інтернет-видання. З кінця грудня 2004 року не оновлюється.

Сайти „за В. Януковича”

В першу чергу в цій категорії сайтів потрібно згадати **офіційний сайт кандидата в Президенти України Віктора Януковича** (www.ya2004.com.ua). Розділи: „Головна”, „Знайомтеся ближче”, „Прес-служба інформує”, „Прес-центр”, „Фотоархів”, „Контакт”, „Мапа сайту”. Мовні версії: українська, російська. Має стрічку новин та можливість пошуку по сайту. Нині за цією адресою діє проект „Официальный сайт не Виктора Януковича и даже не Ющенко, но всё-же...”

До цієї категорії можна також віднести сайти з категорії „проти В. Ющенка”.

Сайти „проти В. Януковича”

Інтернет-видання „Майдан - Пульс Громадянського Спротиву України” (maidan.org.ua, www.maidanua.org) — одне з найпопулярніших Інтернет-видань часів „помаранчевої революції”. Створене на початку 2004 року. Містить постійно і часто оновлювану стрічку новин, доступ до архіву новинних повідомлень, можливість доступу за технологією WAP та RSS. Розділи: „Новини”, „Статті”, „Бібліотека”, „Культура”, „FAQ”, „Гумор”, „Мова”, „Форум”, „Розробки”. Мовні версії — українська та англійська.

Донбаське інтернет-видання „Остров” (www.ostro.org) — під час виборів виступало проти В. Януковича та чинної влади. Рубрики видання під час виборів: „Политика”, „Экономика”, „Общество”, „Спорт”, „Выборы”, „Со стороны”, „Провинция”, „Объявления”, „Справка” (мова — російська).

Крім того, в Інтернеті з’явилися аматорські проекти, головною темою яких було кримінальне минуле В. Януковича та інцидент з киданням у нього курячим яйцем в Івано-Франківську. Переважна більшість з них містила однакові інформаційні матеріали гумористичного характеру: карикатури, у тому числі пародії на агітаційні плакати В. Януковича „Тому що...”, флеш-гру „Хамське яєчко”, флеш-мультфільми на тему президентських виборів тощо.

„!Янукович” (ham.com.ua) — містив новини, пов’язані з президентськими виборами, з можливістю пошуку в архіві, малюнки (переважно пародії на агітаційні плакати В. Януковича „Тому що...”), анекдоти тощо. Після виборів проект перетворився на Інтернет-видання під назвою „ХАМ.СОМ.УА”; містить розділи: „Аналитика”, „Даниловича нет!”, „Интервью”, „Анекдоты”, „Аудио”, „Фотографии”, „Графические работы”, „Карикатуры”, „Мир о нас”, „Перлы”, „Публикация”, „Смешные истории” (мова — російська). Нині не існує.

„MrGALL Блог: Все про Я.” (www.mr-gall.blogspot.com) — містив плакати-пародії „Тому що...”, флеш-мультфільми. Нині не існує.

„Виктор Янукович - первый за 2500 лет премьер с криминальным стажем” (www.yanukovich.bravehost.com) — містить історичний екскурс щодо керівників урядів у різних країнах, а також думки автора про В. Януковича як главу українського уряду. Існує і нині.

„Срочное сообщение” (www.ugroza2004.narod.ru) — містив анонімне повідомлення про підготовку масових порушень закону у штабі В. Януковича. З’явився у вересні 2004 року і дуже швидко (за кілька тижнів) припинив своє існування.

„PROPAGANDA” (www.propaganda.org.ua) — містив низку матеріалів гумористичного характеру. Нині не існує.

„Тому що Я. Я. Я. Я. Я. Я.” (tomusho.narod.ru) — містив низку графічних матеріалів, переважно пародії на агітаційні плакати В. Януковича. Існує і нині.

„Веселі Яйця” (yaitsya.com.ua) — розважальний Інтернет-проект, головною темою якого були президентські вибори; містив флеш-ігри, флеш-мультфільми, малюнки. Нині за цією адресою діє сайт знайомств для дорослих.

„Потому что мы Банда! (с) Дискотека Авария” (www.livejournal.com/community/tomu_scho/) — приватний „живий журнал”, містить флеш-ігри, флеш-мультфільми, малюнки, анекдоти, кілька новинних повідомлень з Інтернет-видань. Продовжує існувати під назвою „Виктор Фёдорович Регионов”, але майже не оновлюється.

„Яйца и Я” (yanukegg.narod.ru) — містить відсилання на біблійні тексти. Існує й тепер.

„Янукович - законопослушный будущий Президент Украины! - криминальное досье” (yanukovichmustdie.narod.ru) — містить відомості про кримінальне минуле В. Януковича. Після виборів сайт припинив існування.

Інтернет-проекти, створені під вибори

„Выборы Президента Украины 2004” (www.president.com.ua) — інформаційний портал, присвячений перебігу виборчої кампанії. Містив докладну інформацію про кандидатів у президенти України, їх біографії, передвиборчі програми тощо. Крім того, містить новинні матеріали,

дослідження та прогнози експертів, а також форум. Мова — російська. Проект діє й донині, перетворившись на політичне Інтернет-видання „Президент України - народне обговорення”.

„Выборы Президента Украины 2004 года - Результаты голосования” (www.ukraine2004.org) — цей проект являв собою систему Інтернет-моніторингу виборів Президента України. На ньому акумулювались дані стосовно виборів, зібрані незалежними організаціями та спостерігачами. Поточні результати моніторингу публікувались на сайті. Після виборів проект припинив існування.

„Український монітор - за свідомий вибір” (prostir-monitor.org) — проект, створений асоціацією „Спільний простір” та комітетом „Рівність можливостей”, призначений для моніторингу засобів масової інформації України.

„Обираймо Президента!” (www.president.org.ua) — містив досить часто оновлювану стрічку новин, он-лайн голосування за кандидатів у президенти, інформацію про кандидатів (основних, про неосновних — майже нічого). Після виборів проект продовжив діяльність, перетворившись на Інтернет-видання „PRESIDENT.ORG.UA”.

Рейтинг запитів у пошуковій системі

За даними звіту компанії „Sputnikmedia.net” (портал bigmir.net), у рейтингу пошукових запитів у листопаді лідирувало прізвище кандидата в Президенти України, лідера опозиції В. Ющенко — 64,281 тис. запитів, на другому місці перебував „5 канал” — 51,567 тис. запитів. Прізвище провладного кандидата В. Януковича у рейтингу посідало у листопаді 8 місце — 24,400 тис. запитів [2].

Слід відзначити швидке зростання у листопаді 2004 року популярності запитів за прізвищами провідних кандидатів у президенти: так, у порівнянні з жовтнем 2004 року рейтинг прізвища „Ющенко” зріс на 16 пунктів, рейтинг прізвища „Янукович” — на 25. Рейтинг запити „5 канал” зріс на 20 пунктів. Крім того, у листопаді до TOP 30 (тридцятки найпопулярніших запитів) потрапило й опозиційне Інтернет-видання „Українська правда” (23 місце).

Цікаво, що в грудні 2004 року, на який припала кульмінація „помаранчевої революції”, а також підготовка та проведення третього туру виборів Президента України, рейтинг запитів щодо обох кандидатів впав на 6 пунктів, „5 канал” — на 14 пунктів, „Українська правда” — на 2 пункти. Аналогічна динаміка спостерігалась і в січні 2005 року.

Загальну динаміку змін у рейтингу зазначених запитів можна побачити у таблиці 1.

Таблиця 1

Зведена таблиця запитів у пошукових системах
(період: жовтень 2004 року — січень 2005 року)

Запит	Жовтень	Листопад		Грудень		Січень	
	рейтинг	рейтинг	динаміка	рейтинг	динаміка	рейтинг	динаміка
Ющенко	17	1	+16	7	-6	14	-7
Янукович	33	8	+25	14	-6	26	-12
5 канал	22	2	+20	16	-14	—*	
Українська правда	—*	23		25	-2	—*	

* даний запит не потрапив до TOP 30

Доменні імена

Окремо можна розглянути проблему доменного імені. Цілком очевидно, що під час кампанії з виборів Президента України повинні були бути створені веб-сайти з власними доменними іменами (така практика широко застосовується у західних країнах).

Огляд доменних імен здійснювався за такою схемою: домен другого рівня в національній доменній зоні України .ua; домени третього рівня в українських доменних зонах загального призначення .com.ua, .net.ua, .org.ua; домени другого рівня в доменних зонах загального призначення .com, .net, .org.

Оскільки огляд англomовного Інтернету показав наявність двох варіантів написання прізвища Ющенко англійською мовою — Yushchenko та Yuschenko, то огляд доменних імен здійснювався за обома варіантами. Аналогічно, оскільки огляд англomовного Інтернету показав наявність двох варіантів написання прізвища Янукович англійською мовою — Yanukovich та Yanukovuch, то огляд доменних імен здійснювався за обома варіантами.

Якщо говорити про домени з прізвищем Ющенко, то перед виборами для офіційного сайту В. Ющенка були зареєстровані доменні імена третього рівня www.yuschenko.com.ua та також www.yushchenko.com.ua. Доменне ім'я другого рівня yuschenko.ua було зареєстровано вже після обрання В. Ющенка на посаду Президента України, 19 січня 2005 року, на підставі свідоцтва № 34748 від 15 вересня 2003 року, яке підтверджує права В. Ющенка на однойменний знак для товарів і послуг. Зараз адреса yuschenko.ua використовується як альтернатива раніше зареєстрованому yuschenko.com.ua, за якою розташовано персональний сайт В. Ющенка [8]. Існує також доменне ім'я www.yuschenko.com, яке веде на генеалогічний сайт „The Leading Genealogy Site on the Net”, доменне ім'я www.yuschenko.net.ua, яке було виставлене на продаж (нині не існує), та доменне ім'я www.yuschenko.org, яке нині веде на сайт „Gay Clubs List and Gay Friendly Hotels Directory”. Зведені дані про домени з прізвищем Ющенко станом

на грудень 2004 року подано у таблиці 2.

Таблиця 2

Доменні імена, які містять прізвище
кандидата в Президенти України В. Ющенка

URL-адреса	Опис	Дата реєстрації
www.yushchenko.ua	не існує	
www.yuschenko.ua	веде на офіційний сайт В. Ющенка	19-01-2005
www.yuschenko.com	yuschenko.com: The Leading Genealogy Site on the Net	
www.yuschenko.com.ua	офіційний сайт В. Ющенка	21-06-2004
www.yushchenko.com	не існує	
www.yushchenko.com.ua	веде на офіційний сайт В. Ющенка	18-06-2004
www.yuschenko.net	не існує	
www.yuschenko.net.ua	домен виставлений на продаж	4-11-2004
www.yushchenko.net	не існує	
www.yushchenko.net.ua	не існує	
www.yuschenko.org	існує, але нічого не містить	14-05-2004
www.yuschenko.org.ua	не існує	
www.yushchenko.org	не існує	
www.yushchenko.org.ua	не існує	

Доменні імена з прізвищем Янукович не були використані для офіційного сайту В. Януковича (як вже зазначалось, для цього використовувалося доменне ім'я www.ya2004.com.ua). У червні 2004 року були зареєстровані доменні імена www.yanukovych.org.ua, www.yanukovych.com та www.yanukovych.org, які вели на одну і ту ж саму IP-адресу (213.186.196.41). При спробі відкрити цей вузол вимагався пароль на доступ. В реєстраційних даних домена www.yanukovych.org.ua було зазначено: „Website of Viktor Yanukovych” („Веб-сайт Віктора Януковича”) [9]. Домен другого рівня в національній зоні України так і не був зареєстрований. Доменне ім'я www.yanukovich.com.ua вело на веб-сайт Інтернет-видання „Українська правда”; доменне ім'я www.yanukovich.org.ua існувало, але вело на недіючий Інтернет-вузол; доменне ім'я www.yanukovych.com.ua використовувалося для організації поштового сервісу. Зведені дані про домени з прізвищем Янукович станом на грудень 2004 року представлені у таблиці 3.

Таблиця 3

Доменні імена, які містять прізвище кандидата в Президенти України В. Януковича

URL-адреса	Опис	Дата реєстрації
www.yanukovich.ua	не існує	
www.yanukovich.com.ua	веде на веб-сайт Інтернет-видання „Українська правда”	16-11-2004
www.yanukovich.net.ua	не існує	
www.yanukovich.org.ua	існує, але нічого не містить	23-09-2003
www.yanukovych.ua	не існує	
www.yanukovych.com.ua	це доменне ім'я використовується для організації поштового сервісу	16-11-2004
www.yanukovych.net.ua	не існує	
www.yanukovych.org.ua	вимагає пароль на доступ	17-06-2004
www.yanukovich.com	не існує	
www.yanukovych.com	вимагає пароль на доступ	15-06-2004
www.yanukovich.net	не існує	
www.yanukovych.net	не існує	
www.yanukovich.org	не існує	
www.yanukovych.org	вимагає пароль на доступ	15-06-2004

Згадуваність кандидатів у президенти в новинних повідомленнях

Для аналізу згадуваності кандидатів у президенти України в новинних повідомленнях ми обрали новинні розділи провідних Інтернет-порталів „Мета”, „Яндекс”, „Rambler”, „Yahoo!”, а також українське Інтернет-видання „podrobnosti.ua”.

Аналіз показав, що у всіх новинних ресурсах В. Ющенко згадується частіше, і це при тому, що частина згадування В. Януковича пов'язана з діяльністю його на посаді Прем'єр-міністра України, а не як кандидата на посаду Президента.

Таблиця 4

Згадуваність кандидатів у президенти в новинних повідомленнях

Новинний ресурс		Запит		Часовий період
Назва	URL-адреси	Ющенко	Янукович	
Мета. Новини України	news.meta.ua	2387	2227	всі новини
Яндекс.Новини	news.yandex.ru	21820	19899	листопад'04
Rambler mass media	www.rambler.ru/db/news	1571	1525	всі новини

Віталій Терещук

Новинний ресурс		Запит		Часовий період
Назва	URL-адреси	Ющенко	Янукович	
Yahoo! News	news.yahoo.com	523*	387*	листопад'04
podrobnosti.ua	www.podrobnosti.ua	1265	968	всі новини

* Пошук здійснювався за ключовими словами Yushchenko та Yanukovych відповідно.

Безплатний доступ до окремих веб-ресурсів

Усвідомлюючи те, що для багатьох громадян України розцінки на Інтернет-послуги залишаються недоступними, деякі провайдери почали надавати безплатний комутований доступ до інформресурсів, які висвітлювали поточні політичні події [10]. У Києві таку акцію запровадили Інтернет-провайдери „ISP Ukr-Inter.net” (www.ukr-inter.net), „Інтернет ФАУСТ” (www.faust.net.ua), „Zeos” (www.zeos.net), „Сільверком” (www.silvercom.net), „MIROTEL” (www.mirotel.net/orange)[11]. У Луцьку акцію підтримав Інтернет-провайдер „Візор” (www.vizor.lutsk.ua), в Одесі — „ТЕНЕТ” [11].

Серед інформаційних ресурсів, до яких надавався безплатний доступ, були, зокрема, такі Інтернет-видання: „Українська правда” (www.pravda.com.ua), „Майдан” (www.maidan.org.ua), „Дзеркало тижня” (www.zerkalo-nedeli.com), „MIGNews” (www.mignews.com.ua), „Обозреватель” (www.obozrevatel.com.ua), „УНІАН” (www.unian.net) та інші. Крім того, доступ надавався до веб-сайтів політичного блоку „Наша Україна” (www.razom.org.ua), В. Ющенка (www.yuschenko.com.ua), Ю. Тимошенко (www.timoshenko.com.ua). Слід зазначити, що багато провайдерів не згорнули акцію після обрання В. Ющенка на посаду Президента України, а продовжують її й дотепер.

Висновки

1. Український Інтернет чи не вперше став справді повноправним елементом медіа-простору в Україні, зважаючи на швидке зростання кількості його користувачів. Головною причиною цього є, на нашу думку, ставлення українських громадян до Інтернету як до альтернативного нецезурованого засобу масової інформації, що набуло особливої ваги, враховуючи стан справ зі свободою слова в Україні напередодні президентських виборів 2004 року. Також варто пам'ятати про транскордонний характер Інтернету як засобу масової інформації, завдяки якому новинні повідомлення, створювані в українському сегменті мережі Інтернет, ставали доступними і закордонній аудиторії, яка не в останню чергу саме з Інтернету одержувала відомості про події в Україні.

2. На відміну від попередніх виборів, Інтернет став активно використовуватись у виборчій кампанії. Зокрема, провідні кандидати у Президенти України — В. Ющенко та В. Янукович — активно використовували Інтернет для проведення передвиборчої агітації. Для

цього обидва кандидати створили спеціальні веб-сайти, які являють собою професійно зроблені, інформаційно насичені веб-ресурси.

3. Перед виборами були створені потужні Інтернет-ресурси, які здійснювали інформаційну підтримку передвиборчої кампанії В. Ющенка. Аналогічних за потенціалом Інтернет-ресурсів, які б підтримували В. Януковича, не було. Треба також відзначити, що значна частина українських Інтернет-видань, які дотримуються нейтральної позиції, під час „помаранчевої революції” почали, хоча й не явно, симпатизувати В. Ющенку.

4. Під час виборів з’явилося багато аматорських Інтернет-проектів, які агітували проти В. Януковича. Головною темою їх було кримінальне минуле В. Януковича та інцидент з киданням у нього курячим яйцем в Івано-Франківську. Значна частина цих проектів після завершення президентських виборів припинила існування. Аналогічних проектів антиющенківського спрямування майже не було.

5. Треба відзначити появу кількох незалежних Інтернет-проектів, покликаних здійснювати моніторинг передвиборчої кампанії.

6. Аналізуючи рейтинг запитів у пошуковій системі, можна відзначити, що В. Ющенко значно випереджав В. Януковича (зокрема, у листопаді 2004 року був 63.281 запит „Ющенко” та 24.400 запитів „Янукович”. І це при тому, що частина запитів щодо В. Януковича стосувалася його діяльності як Прем’єр-міністра України, а не як кандидата у президенти.

7. Що стосується використання доменних імен, то треба відзначити, що власне прізвище у назвах доменів використовував лише В. Ющенко; для В. Януковича були зареєстровані доменні імена з його прізвищем, але на Інтернет-вузлах, на які вони вели, жодної загальнодоступної інформації не містилося. Також треба відзначити доменне ім’я www.yanukovich.com.ua, яке веде на веб-сайт опозиційного інтернет-видання „Українська правда”, що можна вважати своєрідною формою інформаційної війни.

8. Згадування кандидатів у президенти України В. Ющенко та В. Януковича в новинних повідомленнях приблизно однакове, хоча В. Ющенко дещо переважає, знову ж таки при тому, що частина згадування про В. Януковича пов’язана з діяльністю його на посаді Прем’єр-міністра. Отже можна стверджувати, що В. Ющенко як кандидат у президенти згадувався у стрічках новин частіше, ніж його суперник.

9. Унікальною для українського Інтернету є запроваджена київськими провайдеромі акція з надання користувачам безплатного доступу до інформаційних ресурсів, які висвітлювали поточні політичні події. Причому цими ресурсами були переважно веб-сайти лідерів опозиції та опозиційних Інтернет-видань. Про аналогічні акції стосовно веб-сайтів провладного кандидата нічого не відомо.

Враховуючи все вищесказане, можна зазначити, що PR-кампанію в Інтернеті опозиція виграла безумовно.

Література:

1. **Іванов В.** Комп'ютерні мас медіа: шляхи і перспективи [Електронний ресурс]. — Режим доступу: — http://www.journalist.kharkov.org/1-2-2000/komp_mass_media.htm
2. Глобальная статистика украинского Интернета. Октябрь 2004 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://i.bigmir.net/index/UAnet_global_report_102004.pdf
3. Глобальная статистика украинского Интернета. Ноябрь 2004 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://i.bigmir.net/index/UAnet_global_report_112004.pdf
4. Глобальная статистика украинского Интернета. Декабрь 2004 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://i.bigmir.net/index/UAnet_global_report_122004.pdf
5. Глобальная статистика украинского Интернета. Январь 2005 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://i.bigmir.net/index/UAnet_global_report_012005.pdf
6. **Лемьш А.** Все мы — узники сети // 2000 С. — 2005. — № 5 (4 - 10 февр.). — С. 3.
7. **Жданов І, Якименко Ю.** Формула помаранчевої перемоги: нотатки несторонніх спостерігачів // Дзеркало тижня. — 2005. — № 2 (22 січ.). — С. 5.
8. Ющенко зареєстрував своє ім'я в домені .UA [Електронний ресурс] // Кореспондент. — Режим доступу: <http://www.korespondent.net/main/33712>
9. Офіційний сайт RIPE NCC [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://ripe.net/>
10. **Бохно І.** Страна победившего Интернета // Компьютерра. — 2005. — № 1 - 2. — С. 18 - 21.
11. Доступ до правдивих сайтів - безкоштовно! [Електронний ресурс] // Майдан. — Режим доступу: <http://maidan.org.ua/static/viol/1101919556.html>